

TRIGODNJA DANICA.

Katolski cerkveni list.

№ 46.

V četrtek 13. listopada.

1857.

Ljudske mestne šole v Terstu.

(Konec.)

V petek 5. kinovca je bila slovesna razdelitev šolskih daril. Visokočastiti gosp. šolski nadzornik, čast. gosp. vodja in katehet, in drugi učniki in učence so spremili praznično opravljeno šolsko mladost v farno cerkev noviga sv. Antona, kjer so ob devetih gosp. vodja in katehet zahvalno sv. mašo imeli. Med svetim opravilom so otroci peli, in sicer do povzdigovanja masno pesem, po povzdigovanju pa „Occenas“ in „Ave Marija“ v podbudo vsih obilno pričujočih. Po sv. maši se masnik „Te Deum“ zapeli: šolska mladost pa je zahvalno pesem poprijela, in v petju nasledovala. Po dokončanem sv. opravilu so vsi otroci parama od poprej imenovanih spremljeni v krasno ozaljšano sobo sli, kjer se je podoba Njih Veličanstva nasiga cesarja Franciska Jozefa z lepo krono na belo in rdeče pregerjeni steni predocitila.

Narpoprej je bilo razdeljenje daril za deklice; med tem pa so fantini s svojimi učniki mirno v svojih učilnicah čakali. Ko je v sobi vse pripravljeno bilo, so učenci in učence družiga razreda med muziko mornarske vojasine narodsko pesem od cesarja, potem pa lepo pesem „o razdelitvi šolskih daril“ slovesno odpeli. Vse je bilo polno radovednih poslušavcov in gledavcov. Nato je osim let stara deklica govor imela v laskim jeziku, in brez spodtike, glasno, z vso primerno ponasbo, prav po govorniško, očitno pohvaljena, lepo izpejlala. Opomnila je imenitosti slovesniga dneva razdelitve častnih daril; opomnila dobrotnikov šolske mladosti, zlasti Njih Veličanstva nasiga cesarja, visokočastitiga milostljiviga skofa in konzistorja, slavniga mestniga predstojništva, vis. čast. gosp. šolskiga nadzornika, čast. gosp. vodja in kateheta, in sploh vsih učnikov in učence; opomnila potem začasne ločitve učencev in učenk med šolskimi prazniki, zelje izrekla, kmalo in srečno spet sniti in viditi se, in nad vse vsigamogočniga Boga nje-goviga blagoslova ali žegna prosila.

Nato so se odločene darila delile, ktere so od gosp. vodja in kateheta zaporedama na lepo pod-

glavnico položere vis. čast. gosp. šolski nadzornik sami nar boljšim učenkam vsacega razreda in od-delka posebej dajali — narpred za pridnost v znan-skim učenju, potem za pridnost in spretnost v zen-skih delih, in naposled za pridnost in znajdenost v petju. Verh tega je se ena nedoljska učenka lepo, iz litiga zeleza, s stojalom napravljen kriz dobila. H koncu je ena deklica iz družiga razreda lepo, postavno, s čistim in umevnim glasom zahvalni govor v laskim jeziku imela. In nato se deklice pa-rama in mirno v svoje učilnice slo, de so dokazale svojiga zoderzanja in učenja prejelo, razam učenk družiga razreda, ktere so zavolj petja s fantini združeniga se tam ostale.

Zdaj pa so prišli fantini na versto, parama v sobo pripeljani. Slovesna delitev daril se je začela z nemskim govorom, ki ga je en učenec družiga razreda kratko in dobro, moško, s terdim go-vorniškim glasom in z lepo primerno ponasbo imel, ki je zato s pohvalo in začudenjem vsih pričujo-čih sprejet bil. Potem so se jini častne darila de-lile, ravno tako, kakor je poprej pri deklicah po-vedano bilo. Ko je bilo to dokončano, je pa drug učenec družiga razreda doversni govor imel v nem-skim jeziku. Za tem se učenci in učence skupaj spet pesem „o razdelitvi šolskih daril“ in pa nar-odsko pesem od cesarja med muziko slovesno od-peli. — Šolski otroci in drugi pričujoči so se vsi z ginjenim seream razšli, in upati je, de bo ta dan vsi šolski mladosti, kakor tudi starsem in šolskim prijatlam dolgo dolgo v lepim sponimu ostal, in marsiktere k skerbljivosti in prizadetnosti v prid mladosti se bolj vnel in podbudil. —

Nihče, mislimo, nam zameril ne bo, akotemu spisu se nektere vošila pridnenemo in očitno naznanimo. Prav je in potrebno, de se v Terstu že v ljudskih ali značtnih solah zraven navadniga laskiga tudi nemški jezik uci. Ker je Terst veliko kuprijsko mesto, je že zavolj tega ond tudi znanje nem-skiga jezika močno koristno. Pa saj tudi pregovor pravi: Kolikor jezikov kdo zna, toliko človekov velja. Ker se pa pri tem vender le tajiti ne more, de je Terst slovensko mesto na slovenski zemlji; ker se okoli Tersta sploh le slovensko govori, in

v mestu samim več ljudi slovensko kakor pa nemško zná: ker toliko ljudi tudi iz slovenskih krajev v barantijah in družih opravkih v Terst pride, zmed kterih jih veliko samo slovensko govoriti vé: torej je gotovo na vse strani pravično vošilo, naj bi se vsaj v nekterih ondašnjih mestnih šolah zraven italiansine in nemšine mladost vendar tudi slovensine učila. Kako pač lepo in domorodno bi bilo, ako bi se pri šolskih poskušnjah in pri razdelitvi šolskih daril v očitnih govorih učencov in učenk tudi slovenskiga kaj zaslišalo! Saj bi slovenski jezik s tem le svojo pravico dosegel. — Drugo vošilo, ki ga pri tem se imamo, pa je: de naj bi tudi od slovenskih šol v Teržaški okolici in od družih šol po slovenskih krajih šolski prijatli, kterim je znano, kaj več pisali in očitno razglasili. Akoravno ni vse, kakor bi biti imelo, se vendar povsod tudi kaj dobriga najde, kar bi zvediti ali posnemati vredno bilo. Tako se bomo potem eden od družiga učili, kako in v čim nam je šole popraviti, preurediti, paboljšati in vravnati treba, de se bo več in obilnisiga pridá za mladost od njih dobivalo, de bodo šole v resnici um razjasnovale, serca boljšale in oblaževale, vero in verno življenje budile, ter v pravo osrečenje človeštva zazeljeni in pričakovani sad donasale. —

P—t—

Pervo sveto obhajilo.

„Mladeneč od pota, kteriga se je navadil, tudi v starosti ne bo odstopil.“ Prip. 22, 6.

Solnce kersanskiga življenja, studence vse svetosti in zastava večniga življenja je Jezus Kristus v zakramentu presvetiga rešnjiga telesa, v kterim se našim dušam v hrano daja v svetim obhajilu. Le ono, kar kristjan v tej živi in djanski zavezi s svojim Odrešenikom stori, ima vrednost pred Bogom; vse drugo, naj bi samo na sebi še tako dobro bilo, je pred Njim brez vse vrednosti. Vsa skrivnost tedaj, božjo ljubezin si nakloniti in veliko zakladov za nebesa perdobiti, obstoji v pogostim in vrednim prejemanji svetiga obhajila. In ako je popolnoma resnično, kar sv. Terezia pravi, de zamore že eno samo vredno obhajilo kristjana k svetosti perpeljati; kaj bomo še le rekli, ako kristjan prelepo navado ima, de v svojim življenji, pa vselej z vredno pripravo, s serčno željo po večji popolnosti in z gorečo ljubeznijo k božji mizi perstopi? Ali se ne bo njegovo serce toliko gotovši zmirej bolj in bolj vsimu posvetnemu umikalo? Ali se ne bo na perutah ljubezni, ki se živo spričuje v dobrih delih, od eniga obhajila do drugiga tudi na poti popolnosti od ene stopinje do druge visokejši povzdigoval, vredin, po smerti vekomaj združen biti s Tistim, kteri je bil v življenji vsa njegova ljubezin, vse njegovo veselje? — Vsako delo pa hoče naučeno biti, in rad je tamkej tudi slab konec, kjer je bil slab začetik. To velja tudi od sv. obhajila, ktero vredno in z resničnim pridam prejemati, se more človek tudi učiti in pervajati že z mladiga; zlasti pa je na pervim sv. obhajilu neskončno veliko ležeče. Ako se otroci pervokrat k svetimu obhajilu pustijo, kteri pomena in svetosti tega Zakramenta, in ljubezni, ki nam jo Jezus Kristus v njem razodeva, še nekoliko ne razumejo, in kteri hudobije greha in neskončne cene gnade božje, kolikor po svoji starosti zamorejo, živo ne spoznajo: bodo šli že pervokrat mlačni, brez vse pobožnosti in ljubezni, pa tudi brez vsiga hasna k svetimu obhajilu, in bodo žalibog! ravno tako delali tudi svoje prihodnje dni; bati se je clo, de ker so se od mladosti navadili, sv. obhajilo kakor delo brez vsiga

praviga pomena obrajtati, bi v poznejših letih clo nevredno k božji mizi perstopili, in se božjiga repa krivih ne storili. Ako pa otroci, v vsim potrebnim dobro podučeni, zlasti od hudobije greha in prevelike cene gnade božje živo prepričani, s svetim strahom in z gorečo ljubeznijo pervokrat k božji mizi perstopijo, se je nadjati, de bodo ravno tako delali tudi prihodne dni, in rasli kakor na spoznanju, teko tudi v ljubezni do Boga, in vse tiste duhovske blagre v svetim obhajilu dosegli, kakor smo jih zgorej zaznamnjali; zakaj „mladeneč od pota, kteriga se je v mladosti navadil, tudi v starosti ne bo odstopil.“ Ravno zavolj tega se ne more staršem in rednikom nikoli zadosti perporočiti, de bi skerbno otrociče na pervo sv. obhajilo perpravljali, in de bi nikar preveč nadležni dušnim pastirjem ne bili, ako pervo obhajilo nekoliko dalej odlagajo, de bi otroke bolj podučili in jih bolj perpravili.

In zares je veselo slišati, kako si ravno sedanjí čas, ko nevarnosti, skušnjave in slabi zgledi od vsih strani mladino obdajajo in v hladno napeljujejo, dušni pastirji ravno v tej meri tudi bolj skerbno perzadevajo, že v prvi mladosti kersanskimu življenju prav terdno podstavo dati, ter otrociče na pervo sv. obhajilo seosebno lepo perpravljajo in tisti dan prav slovesno z njimi obhajajo. Tudi v Br... fari se je na praznik sladkiga imena Mariiniga letašnje leto pervo otroško obhajilo s posebno slovesnostjo obhajalo. Ker so gospod dekan sami tiste otroke, kteri zavolj daljniga pota ne zamorejo v vsakdanjo šolo hoditi, za pervo obhajilo perpravljali, jim zavolj tako mnogih poslov poprej ni bilo mogoče, to podučenje dognati; so tedaj ravno ta praznik izvolili, nekaj de bi otroci precej po pervim obhajilu popolne odpustke prejeli, nekaj pa tudi de bi jih Marija toliki rajši pod blaživni plajš svoje mogočne obrambe vzela. Celi poprejšni teden so hodili otroci h poduku dan na dan, de se je vse potrebno še enkrat ponovilo, poslednje dni pa so g. dekan tako rekoč duhovske vaje z njimi imeli, ker so vsaki dan štiri poslednje reči, njih starosti permerno, z njimi premišljevali, de bi jim gnus do greha in ljubezin do pobožnosti toliko globokeje v njih serce vsadili; tudi so jih celi teden v petju še posebno vadili. V saboto popoldne so se otroci v šoli zbrali, kjer so jih g. dekan takole nagovorili:

„Otroci! veliki dan se bliža — veliki dan je pred vratmi — dan perviga sv. obhajila. Samo ena noč ga še od dnes loči. — Juteršni dan in pa sodni dan sta si mnogo podobna. Kakoršni želite sodni dan pred Jezusom stati, taki morete juter pred Njega priti.“ Na sodni dan poreče Jezus izvoljenim: „Pridite izvoljeni v hišo mojiga Očeta,“ — k zaverženim pa: „Poberite se od mene v večni oginj, ki je perpravljen hudiču in njegovim nasledovavcam.“ Kdor v gnadi božji juter perstopi k svetimu obhajilu, ga bo tudi Jezus ves vesel objel, angeli mu bodo srečo vošili in se z njim veselili. Kdor bi pa po nevredno perstopil, bi si nakopal na glavo serd Jezusov, jedel bi si pogubljenje, kakor Judež Iskarjot, in bi lahko nesrečno umerl kakor Judež, zakaj težko kedaj bi se več spreobernil, ako bi že zdaj, še majhin, tako velik grešnik bil, de bi si upal, naj svetejšiga Boga v svoje umazano serce sprejeti. Strašna sodba bi ga čakala.“

„Zatorej, ljubi otroci! skerbno glejte, de si dans v zakramentu sv. pokore oblačilo svatovsko dobro opere, ako ste si ga umazati utegnili. Nobeden naj se ne boji, naj ima na vesti kar hoče. Vsi trije spovedniki vas bomo kakor nar boljši prijatli sprejeli, in vam radi pomagali, de sveto opravilo čiste spovedi prav dobro opravite. Nobeden naj ne zakriva svojih grehov, saj bi bili drugač znani celimu svetu na sodni dan. Kdor se pa svojih grehov čisto spove, mu jih Bog za-

krijo in zagerne; tudi na sodni dan se mu jih ne bo treba sramovati. Angeli se bodo nad vas vsakim veselili, bolj kod na 99 pravičnimi, kateri pokore ne potrebujejo. Nebeški oče vas bo zopet za svoje ljube otročiče sprejel. Vaša molitev bo mogočna, ker bote božji ljubi otroci. Ko bote tako svojo spoved opravili, molite še posebej za svoje stariše in dobrotnike, in uslišani bote. Tudi jaz se perporočim v vašo molitev.“

„In tako se podajmo k kopeli sv. pokore, ki ima svojo moč od neskončnega zaslužnja Jezusa Kristusa. Pogledjte podoba njegoviga britkiga terpljenja. Vse kar je terpel, je za nas vsakiga terpel, de bi vse zveličal. In nam po vsem tem še to gnado skazuje, de nam v zakramentu sv. pokore, kolikorkrat ga v čisti spovedi z resnično grevingo odpušanja prosimo, grehe odpuša, in v zakramentu presvetiga rešnjiga Telesa se nam vžiti daja, ga tudi mi ljubimo, se vsiga greha očistimo, in terdno mu obljubimo, ga zanaprej nikoli več z nobenim greham radovoljno razžaliti. Tako bomo storili. Njemu veselje, sebi pa perdobili večno zveličanje.“ Potlej je bila spoved v cerkvi.

Drugi dan so se otroci vsi praznično oblečeni, deklīci z rožnimi vencami na glavi, v šoli zbrali. Ko so jim g. katehet še nekatere spodbudivne besede govorili, so jih v lepi procesiji, med glasnim zvonjenjem s križem in vihrajocimi banderi v cerkev peljali, preden se je veliko opravilo začelo. Vesela pobožnost je otročičem na obrazu igrala. V cerkvi so jih g. dekan že per kerstnim kamnu perčakali in jih takole nagovorili:

„Kadar bodo dnevi našiga popotvanja dokončani, bomo poklicani k nebeški večni ženitnini, ako se na tem svetu že Jezusa zvesto deržimo, ako mu zvestobo ohranimo, ki smo mu jo per svetim kerstu obljubili. Pa duša, ki bo z Jezusom, nebeškim ženinam večno poročena, ima že tudi na zemlji svojo ženitnino. Če tudi preljubi Gospod, ki je za nas težek križ objel in na njem britko smert storil, svoje učence večkrat po bodečim potu terpljenja stopati pusti, in jim grenek kelh nekoliko okusiti poda, ki ga je sam za nas pil; če tudi svoje velikokrat na oljsko goro pelja ali clo na goro Kalvarjo, jih vendar tudi včasih na goro Tabor pelja, de že v dolini solz nekoliko okusijo, kaj de jih v večnosti čaka. Kak tak trenlej ima včasih — jaz pravim, včasih zvesta duša per lepi službi božji, sosebno pa per sveti mizi božji. Pri sveti mizi obhajata Jezus in duša pravo ženitnino. Jezus, njeni ženin, jo objame, se z njo sklene in ji da občutiti, kako dobro je z Njim biti.“

„Dones čaka ta sreča 34 mladih kristjanov na novo, teh 16 mladenčkov in 18 deklīc, ki v svatovskim oblačilu na duši in telesu lepo okinčani, tu pred menoj in pred vami, ljubi farmani! stojijo. Na duši so okinčani z lepim oblačilom posvečujoče gnade božje, spodobijo se, de je tudi njih zunajna obleka tej znotrajni permerjena, počastiti Njega, ki je večna lepota, in se hoče dones pervokrat z njimi zaročiti. Prav je, de so z rožcami ovenčani, ker se s tistim na večno skleniti hočejo, ki je prežlahtni cvet rože Marije. Prav je, de so lepo snažno oblečeni, ker v versto tistih grejo, ki okolj trona božjijga Jagnjeta v dolgih belih oblačilih in oljke v rokah, prepeva mu, stojijo.“

(Dalje sledi.)

Farno cerkev spoštuj in obiskuj ko svojo mater!

„Spoštuj svojiga očeta in svojo mater“ je zadelo nekdanj z Božjim glasom na gori Sinaju. (2. Moz. 20. 12.) To je rečeno od naših telesnih staršev, zamore se pa tudi v duhovnim pomenu vzeti. V očetu zamoremo razumeti Boga, kateri nas je stvaril in nas

ohrani in nam toliko dobrot skazuje, kolikor je migljejev našiga življenja; torej tudi k njemu kličemo: „Oče naš!“ — V materi zamoremo razumeti ne le sv. Cerkev sploh, temuč tudi svojo farno cerkev posebej, ktere posvečenje z vsakoletnim spominam obhajamo in v znamnje veselja gostje (somenj) napravljamo. To ni brez vzroka; zakaj domača cerkev je mati svojih farmanov, ker 1) v domači cerkvi se farmani prerodujejo ter dobe novo dušno življenje pri sv. kerstu. 2) Je njih mati, ker v nji se delijo ravno za farmane nar bolj primerni nauki v pridigah in keršanskih naukih, iz kterih se zamorejo v veri in lepim zaderžanju uterditi. 3) Je njih mati, ker v nji jim je odločeno, se zopet z Bogom spraviti, ako so zagrešili; v nji kakor v božjim poslopji, v sveti veži se živijo in hranijo z nebeškim kruham, s telesam in kervjo Zveličarja pri sv. Obhajilu. 4) Je njih mati, ker jim poskerbi za njih prebivaljše po smerti, to je, za čedin in keršanski pokop in grob, v kterim med svojimi počivajo do poslednjiga dne; vsak rad na domačim pokopališu počiva. — Ko tedaj v domačo cerkev stopiš, ki je tvoja mati, spomni se vselej, koga si Bogu svojimu Očetu pri sv. kerstu in pri sv. pokori obljubil! spomni se, kar si pri pridigah in keršanskih naukih slišal! spomni se neprecenljive milosti, ki jo pri božji mizi prejemaš! in pomisli posebej, koga boš ob dnevu svojiga vstajenja želel, de bi bil storil, kako svojo domačo cerkev spoštoval in obiskoval? Tisti kristjan, ki je ob nedeljah in praznikih povsod, samo pri njegovi farni cerkvi ga ni, je prav podobin sinu ali hčeri, ki za svojo lastno mater nič ne mara. „Moj sin! spoštuj svojo mater vse njene žive dni!“ je rekel stari Tobija mladimu. Tako delaj tudi ti z materjo svojo farno cerkevjo. (Po „Hlasi jednot. kat.“)

J.

Slovensko slovstvo.

§. 67. Dolžnost, ptuje blago poverniti.

(Konec.)

Poverniti mora tistimu, kterimu je vzeto, ravno tisto reč, ki je bila vzeta ali pa najdena, in tako dobro, kakor je bila vzeta, če jo je pa pokazil, pa v denarjih škodo poravnati. Če je ukradena ali najdena reč prodana, in se ne more zvediti, kdo jo je kupil, mora v denarjih plačati po vesti, kolikor je vredna, ne za kolikor jo je prodal, ker jo je morebiti ceneje dal; poškodovani ne sme škode terpeti. Če je tat z ukradenim blagom dobičke delal, mora tudi dobičke okradenimu dati; tat ne sme clo nobeniga dobička imeti od ptujiga blaga. Če pa okradeni ali ogoljufani človek več ne živi, naj verne njegovim jerbam, kateri bi bili več pojerbali, ako bi jih ne bil poškodoval.

Če je več časa škodo delal, postavim v malnu, de je imel preveliko merico, per vinski desetini veči vedro ali mernik, per barantii, de je imel pičlo vago, mero ali vatal, ne more vsim poverniti, ker ne vé, koga in koliko ga je poškodoval; Bog pa zapové povračilo do zadnjiga vinarja odrajtati; zato mora goljuf skerbno prerajati, koliko je vsim skupej škode storil; potlej naj da toliko revežem, ubogim, bolnikom ali pa cerkvi, kolikor je prigoljufal, in vsak poškodovan bo raji v to dovolil, kakor de bi goljuf sam za se ohranil.

Povračila pa ne sme odlašati, in če ima pravo grevengo, tega ne bo dolgo odlašal, ker se boji svojo dušo pogubiti, in ker vé, de, dokler ne poverne tat ali goljuf ostane. Povračilo na smertno posteljo odlašati, ker krivičniga blaga seboj nesti ne more, priča od hudobne volje. Potrebno pa ni, de bi tat sam nesel poškodovanimu; on sme po družih, nar lažej pa po spovedniku poslati, de se ne razglasi, de je tat. Spovednik od vsiga tega molči, in si da spizano spričevanje

dati od poškodovaniga, de krivičniga prepriča, de mu je odrajal.

Krivični bo pa odvezan od dolžnosti poverniti, če mu bližnji dolg odpusti na prošnjo; tode ne sme s hinavsko prošnjo de ne more vrniti, ali jo s kako zvižajo spet tako zviti, de mu spregleda, seer ni pred Bogam prost greha; njegova volja bi bila hudobna, ker v taci okolišinah bi ne mislil in ne želel vrniti, ampak z zvižajami bližnjiga vnovič ogoljufati. Kdor ob enim vsiga ne more vrniti, naj si prizadeva sčasama kolikor nar več zamore; naj si perterguje na jedi, pijaci, oblačilu in per družih potroških; seer vedno v krivici živi, in pred Bogam svoje nepokersine ne bo popravil.

Ako je pa v resnici tako ubog, de ne more poverniti, zraven ima pa serčno žalost, ker je Bogá razžalil in bližnjiga poškodoval, in bi rad povernil, ako bi mogel; naj pa v milostljiviga Boga zaupa, ki je Gospod in Oče vsiga, in s svojim stori kar hoče, de mu bo odpustil; prosi naj ga pa tudi, de bi poškodovanemu nadomestil, kar sam mu per svoji dobri volji nadomestiti ne zamore. Kdor je pa nalaš napravil, de ne more vrniti, naj se pa ne zanaša na božjo milost; Bog ne dela čudežev, de bi hudobneže v hudobii podpiral; in ce bi tak hudoben človek pravo grevengo nad svojimi hudobijami imel, bi bil zares čudež božje milosti nad njim storjen, na kar naj se pa nobeden ne zanaša.

Iz misjenarskih naznanil.

„Ullas jednoty kat.“ piše: Iz vzhodniga Tonkina l. 1839 piše Jerom Hermosilla, dominikanski misjonar, de je ondi zrojilo preganjanje kristjanov. V mestu so položili križ na vrata, de bi ga ondi hodeči pohodili ter s tem na zanje dali, de niso kristjani. To je oludilo med kristjani in neverniki veliko sternenje. Nobedin ni hotel ondi hoditi in ondašnji mandarin (kitajski uradnik) je mogel tedaj križ z vrat vzeti. V tem preganjanju so smert za sv. vero in za Kristusa preterpeli: Ignaci Delgado, melipotamiški škof, v 76. letu svoje starosti, je po hudim terpeženji in mučenji 12. rožnika 1838 v ječi umerl. — Francisk Chin učnik kersanskiga nauka, star 73 let, je bil tožen, de je kristjan in de noče križa pohoditi. Na sedbi se je tako odgovoril: „Za vse na svetu jest križa ne bom pohodil, rajši Bogu svoje življenje v dar prinesem.“ Bil je na to ob glavo djan z g. Henaresam, dominikanorjem in pomočnikom apostolskiga namestnika vred. V tem preganjanju so bili za kersansko katoliško vero še naslednji ob glavo djani: O. Jožef Fernandez, španjolski dominikan; O. Tuon, 73letni duhoven (oba 15. rožnika) 1848; O. Vincenci Jen, apostolski namestnik, 70letni mož, in g. Bernard Due duhoven, 83 let star (oba l. vel. serpana 1838); potlej O. Jožef Nien, duhoven, od dveh svojih sorodnih prijateljev izdan, de je kristjan; — dalje Jožef Kanh, iz tretjiga dominikanskiga razreda, in Van Tu. — Jen, dominikanec, je umerl v ječi. Zadušeni so bili: Francisk Men in Dominik Uj, učnik kersanskiga nauka Tomaž De, Stefan Vinh in Avguštín Moj, goreci katolski kristjanje. — Tudi O. Dumolin Boric iz Francozovskiga, apostolski namestnik zahodniga Tonkinga in imenovani škof Akantski, je bil terpežen in 24. listopada 1838 obglavljen. Na ravno tem mestu in ravno ta dan sta bila dva druga mašnika, Diem in Koahu, zadavljena. — Ko je viksi mandarin hotel, de bi O. Pavl Koahn, 69letni starček, in njegova učenea, kateheta, Peter Kien in Janez Tanh križ pohodili, je rekel O. Koahn: „Nespametno je, kar od nas išete!“ — „Kako bi bilo to nespametno,“ reče viksi mandarin, „ker svoje življenje ohraniš, ako storiš; ako pa ne sto-

riš, svoje življenje zgubiš?“ — Nato mu Koahn reče: „Ali, mandarin, vi imate od kralja čast in službo, ako bi ga pa ob času vojske hotli zapustiti z izgovoram, de bi se zanj bojujoči v smertno nevarnost podali: bi li to ne bila plašljiva zanikernost, nehvaležnost in sramotna nezvestoba? Po enakim tudi jest od svojiga rojstva sem milosti in dobrote od Gospoda nebes vživam; on me je k časti v svoji veri zvišal, in vi hočete, de bi ga ob času skušnjave zapustil? — Kitajske bukve same pravijo: S smertjo se vernost dokazuje, — ravno tukaj pa imam priložnost, svojo vernost dokazati; hočem se tedaj te priložnosti poslužiti.“ — Mandarina je pri teh besedah rudeče spreletelo, serčnemu spričevavcu ni vedil kej odgovoriti in mu je ukazal deset udarcev s palico dati. — Eden rečenih Koahnovih učencov piše: „Nadmandarin poskuša nas od časa do časa velikrat. Eniga dne mi je rekel: Stopi samo nekoliko na pismenko X, pojdi pri tem malo pristrani, ako se bojiš, de bi preveč ne storil, de zamorem kralju pisati in ti milost izprosi. — Vidiš, nikoli nisi nič ukradel, ne kokoši, še orehana, vendar si tako nesrečin!“ — Ali verni učence se ni dal pregovoriti, de bi križ osramotil in se s tem veri v kristusa odpovedal. Od tega časa ga mandarin ni dal več poklicati pred se. — Pozneje so bili vsi trije k smerti obsojeni.

Razgled po kersanskim svetu.

Rim. 17. kozop. Jezuitski poglavar je pred sv. Očetam ponižno razložil, kako nekteri udje te družbe, ki se z naukam mladosti z vso gorečnostjo pečajo, zmiram bolj vidijo, v koliki nevarnosti so mladenči, s pu-tuho, nadraženjem in hudobnimi sveti tovaršev in velikrat celo s slabimi zgledi staršev v pregrehe zlasti v razuzdanost zapeljani biti. Skusili so pa leti učniki, de so taki mladenči imeli naglo pomoč pri rokah, ako so v skušnjavah zoper čistost pod obrambo Prečiste Marije Device perbežali; skusili so tudi, de je posebno pri-pravna v ta namen naslednja molitvica, ki naj se moli zjutraj in zvečer po angelovim česenju: „O moja Gospa! o moja Mati! tebi se vsiga darujem, in de se poterdim tebi vdaniga, ti dans posvetim svoje oči, svoje ušesa, svoje usta, svoje serce, in popolnoma vsiga samiga sebe. Ker sim tedaj tvoj, o dobra Mati, varuj me, brani me kakor svojo lastno reč in posestvo;“ — pri vsaki skušnjavi pa zdihje: „O moja Gospa! o moja Mati! spomni se, de sim tvoj. Obvari me, brani me kakor svojo lastno reč in posestvo.“ — Sv. Oče Pij IX. od imenovaniga poglavarja prošeni, so torej vsim vernim obojiga spola, kateri bodo to molitvico v kakoršnim koli jeziku zjutraj in zvečer goreče in saj s skesanim sercem po opravljenim angelovim česenju molili, povelili vsak dan za 100 dni odpustke. Kteri pa vse dni skoz mesec to otravljajo, zamorejo tudi enkrat v mescu popolnoma odpustke zadobiti, ako svete zakramente vredno pripravljani prejmejo in v eni cerkvi v namen sv. Očeta molijo. In kolikokrat bo kdo v kateri koli skušnjavi s poprej imenovanim kratkim zdihljejem skesano in pobožno zdihnil, dobi vselej 40 dni odpustkov. To velja za vse čase in ne more z višimur overženo biti.

„Postzig.“ piše, de je pri vesoljnim zboru Mogunski škof duhovstvu posebno oestro opominjal, de naj katoliško tiskarstvo (natiskovanje kersanskih listov) podpira. Dopisovavec iz tega posebno priporočuje „Volks-halle“ in „Augsburger Postzeitung“, in pravi dalje, de naj vsaka dežela ima svoj manjši katoliški list za svoje domače zadeve, dogodbe itd.